

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.1158/2008/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év június hó 4. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szombathelyi Városi Bíróság 9.B.944/2007/10. számú, valamint a Vas Megyei Bíróság 3.Bf.239/2008/5. számú végzését megváltoztatja.

A terheltet az ellene halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól felmenti.

Elrendeli a pénzmellékbüntetés és a bűnügyi költség címén befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkorai törvényes kamatával együtt a terheltnek történő visszatérítését.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Szombathelyi Városi Bíróság a 2008. év május hó 16. napján kihirdetett 9.B.944/2007/10. számú ítéletével a terhelt bűnösségét közúti baleset okozásának vétségében (Btk. 187. § (1), (2) bekezdés b) pontja) állapította meg. Ezért őt 8 hónapi - végrehajtásában 1 évi próbaidőre felfüggesztett - fogházbüntetésre, 2 év közúti járművezetéstől eltiltásra és 80 000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte. A terheltet előzetes mentesítésben részesítette. Kötelezte őt a felmerült 332 127 forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítéleti tényállás lényege szerint a terhelt kora reggel, derült, száraz időben, a 8451. számú közúton közlekedett egy tehergépkocsiból és a hozzákapcsolt pótkocsiból álló, farönkkel megrakott, 19,35 méter hosszúságú járműszerelvénnel. A főút kereszteződésében az "Állj! Elsőbbségadás kötelező!" jelzőtábla

vonalaiban, 1,9 méterre az útkereszteződés szélétől megállt, innen a főút jobb kéz felé 271,5 méterre látható be.

Ebben az időben a kiváló minőségű aszfaltburkolatú főúton, a terhelt haladási irányát tekintve jobbról vezette személygépkocsiját a sértett - a megengedett 70 km/óra sebességet túllépve - 102-107 km/óra sebességgel.

A terhelt a járműszerelvénnel úgy kezdte meg a 10,5 méter széles főúton az áthaladást, hogy nem biztosított elsőbbséget a sértett által vezetett személygépkocsinak.

A sértett a forgalmi sávjába mintegy 18 km/óra sebességgel behaladó járműszerelvényt észlelve, kb. 70,5 méter távolságban fékezni kezdett. Azonban a 41 méter hosszú féknyomot hátrahagyó fékezés után gépkocsijával, mintegy 59-62 km/óra sebességgel a járműszerelvény pótkocsija alá csúszott, ami kb. 24,1 méteren át magával vonszolta.

A sértett a nagy erejű ütközés következtében a helyszínen azonnal életét vesztette.

A járműszerelvény elindulásakor a személygépkocsi az ütközési ponttól 284,5 méterre - még nem látható helyzetben - haladt. Az ezt követő 1 másodpercben 254,8 méterre közlekedett. A járműszerelvény elindulását követően 0,44 másodperccel vált észlelhetővé, ekkor a terhelt még nem haladt rá a főútra. Amennyiben a terhelt a járműszerelvénnel ekkor megáll, a balesetet elkerülhette volna.

Az elsőfokú ítélet jogi indokolása szerint a terhelt a KRESZ 28. § (2) bekezdés b) pontjában írtakat szegte meg, amikor - a tőle elvárható figyelmet és körültekintést elmulasztva - nem észlelte a védett úton tőle jobbról érkező gépkocsit, és nem biztosított elsőbbséget. A járműszerelvény 19 métert meghaladó hossza, a farönk szállítmány - figyelemmel arra, hogy az áthaladáskor a teljes főutat elzárta - miatt az úton közlekedőkre rendkívüli veszélyforrást jelentett, ezért a terhelttől fokozott figyelem volt elvárható.

Megállapította ugyanakkor a bíróság, hogy amennyiben a sértett a megengedett 70 km/óra sebességgel közlekedik, és a behaladó járműszerelvényt az elindulását követő 1 másodpercben észleli, gépkocsiját lassító fékezéssel megállíthatta volna. A határozat tartalmazza a sértett a KRESZ 14. § (1) bekezdés d) pontjában írtak megszegésével kapcsolatos szabálysértését is.

A másodfokon eljáró Vas Megyei Bíróság a 2008. év október hó 14. napján jogerős 3.Bf.239/2008/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Határozatában kifejtette, hogy a sértett a megengedett sebességet jóval meghaladó sebessége a terheltet azért nem téveszthette meg,

mert amikor ő a megállást jelző vonaltól elindult, a sértett gépkocsiját még nem láthatta. A járműszerelvényt vezető terhelt számára - az elindulását követő 1 másodperc múlva, 0,25 métert haladva már észrevehető volt a sértett. Azonban a terhelt ekkor nem észlelte őt. Észlelés hiányában megtévesztő sebességére sem hivatkozhat. Az elsőbbségre jogosult sebességének megtévesztő jellegét - a bírói gyakorlat - nem az elsőbbségre kötelezett jármű elindulásakor, hanem a veszélyhelyzet tényleges felismerésének időpontját tekintve veszi figyelembe.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt képviseletében meghatalmazott védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a terhelt bűnösségének megállapítása miatt (Be. 416. § (1) bekezdése a) pontja). A felülvizsgálati indítvány jogi érvei szerint a terhelt a főútvonalra ráhaladás előtt megállt, meggyőződött arról, hogy a belátható távolságon belül nincs olyan jármű, amelynek elsőbbséget kellene biztosítani. Reálisan nem számíthatott olyan járműre, ami a megengedett sebességet jelentős mértékben túllépve közlekedik. Amikor megállt, a sértett gépkocsija még látótávolságon kívül közlekedett. A terheltnek a főútvonal felé közlekedve már nem volt megfelelő rálátása a védett útra, annak íve, valamint a járműszerelvény műszaki adottságai miatt.

Vitatta, hogy a járműszerelvény elindulását követően 0,44 másodperccel észlelhető volt a védett úton haladó sértetti személygépkocsi, és ez az elhárítást lehetővé tette volna, mert köztudomású tény, hogy az átlagos észlelési és cselekvési idő 1 másodperc, ezen belül senkitől sem várható el az észlelés, illetőleg a cselekvés. Álláspontjának alátámasztására a Legfelsőbb Bíróság korábbi, a Bírósági Határozatokban közzétett (1995/446. számú) eseti döntésére hivatkozva sérelmezte a bűnösség megállapítását. Ezért a megtámadott határozatok megváltoztatását és a terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését kérte.

A Legfőbb Ügyészség BF.31/2009. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartva, a megtámadott határozatok hatályban tartását indítványozta. Álláspontja szerint a sértetti jármű észlelhetőségének a járműszerelvény elindulását követően 0,44 másodperccel történt megnyílásával kapcsolatos ténymegállapítás az észlelés lehetőségének kezdetét jelenti. Ez nem azonosítható - és a tényállás szerint nem is esik egybe - az elhárításra lehetőséget teremtő időintervallum mértékével. Mindemellett nem vitás, hogy a sértett a megengedett sebességgel való haladása esetén sem következett volna be a baleset.

A terhelttől nem csupán a KRESZ. 28. § (2) bekezdés b) pontjában, valamint a 28. § (3) bekezdésében írtak (az út vonalvezetése, az útkereszteződés terjedelme és forgalomszervezési sajátosságai, a

járműszerelvény mérete és terheltsége miatt), hanem az áthaladás időszükséglete miatt is elvárható volt a fokozott figyelem.

A nyilvános ülésen a védő az írásbeli indítvánnyal egyezően szólalt fel, a terhelt ehhez csatlakozva vitatta a bűnösségét.

III. A Legfelsőbb Bíróság az ügyben hozott jogerős ítélet anyagi jogi értelmezését tévesnek, a terhelt bűnösségének megállapítását pedig törvénysértőnek találta.

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a jogerős bírósági határozatban megállapított tényállás az irányadó a felülvizsgálati eljárásban.

Az alapeljárásban megállapított és a felülvizsgálati eljárásban irányadó ítéleti tényállás szerint a terhelt a járműszerelvénnyel történő elinduláskor jobbra, 270 méterre látta be a védett útvonalat. Ekkor a sértett által vezetett, kb. 102-107 km/óra sebességgel közlekedő személygépkocsi még a későbbi ütközési ponttól 284,5 méterre - nem látható helyzetben közlekedett. A járműszerelvény elindulását követő 1 másodpercben 254,8 méterre haladt, így a terhelt számára 0,44 másodperctől vált észlelhetővé.

A terhelt terhére az elsőbbségi szabályok megsértése akkor róható fel, ha a védett útvonalon áthaladás veszélytelenségéről szemrevételezéssel kellően nem győződik meg, holott a másik gépkocsi már a védett út belátható szakaszán halad és annak közeledését, sebességét - bármely, neki felróható okból - figyelmen kívül hagyja.

Mindkét járművezető számára azonos távolságból nyílt meg az egymás észlelésének lehetősége. A sértett is 250 méterről már akadálytalanul láthatta a védett útvonalra felhaladó járműszerelvényt. Amikor a főútvonalra behaladó járműszerelvény miatt a veszélyhelyzet nyilvánvalóvá vált a sértett számára, még enyhe gázelvétellel, motorfékkel, járműve sebességének hirtelen megváltoztatása nélkül is elháríthatta volna az ütközést. Azonban a sértett csak a későbbi ütközési ponttól 70 méterre kezdett vészfékezésbe, azonban a balesetet már nem tudta elkerülni, és az úttestet teljes szélességben elfoglaló járműszerelvény pótkocsija alá szorult. A sértett sebességtúllépése tehát nem direkt módon függ össze a balesettel.

A Btk. 187. §-ának (2) bekezdés c) pontja szerinti vétség gondatlan eredmény-bűncselekmény. Az (1) bekezdésben írt törvényi tényállás megvalósulásának feltétele, hogy a közúti közlekedési szabályok szándékos vagy gondatlan megszegése és a bekövetkezett eredmény (halál) okozati összefüggésben álljon. Az elkövető büntetőjogi

felelőssége - egyéb feltételek megléte esetén - csak akkor állapítható meg, ha az elkövetői tevékenység kifejtése során a tudata átfogta az eredmény bekövetkezésének lehetőségét, előre láthatta magatartásának lehetséges következményét, de könnyelműen bízott azok elmaradásában vagy e következmények lehetőségét azért nem látta előre, mert a tőle elvárható figyelmet, körültekintést elmulasztotta.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgált ítéletet alapul véve - és osztva a Legfőbb Ügyészség ezzel kapcsolatos álláspontját - egyetértett azzal, hogy a sértetti jármű észlelhetőségének 0,44 század másodperces megnyílása a járműszerelvénnyel elindulását követően - nem a klasszikus észlelési idő.

A terheltet - a járműszerelvénnyel és az útkereszteződés tényállásban rögzített adottságai miatt - a kereszteződésbe behaladás előtt olyan kötelezettségek terhelték (először balra, majd utána jobbra nézés), amelyekhez több tekintetváltásra volt szüksége. Ezek teljesítése mellett nem elvárható, hogy előre ne nézzen, hanem a kereszteződésen áthaladás során folyamatosan csak jobbra figyeljen. Mindemellett nemcsak a körültekintés, a látottak feldolgozása, hanem a kereszteződésen való áthaladása és a kereszteződés után szándékolt haladási útja forgalmának megfigyelése is jelentős időt igényelt. Ezért nem felróható, hogy a sokoldalú szemrevételezést a 0,44 másodperc alatt nem végezhetette el oly módon, hogy a sértett láthatóvá válásakor éppen az ő irányába tekintve lemondjon a kereszteződésen való áthaladásról.

Jelen esetben a terhelt terhére az eredmény tekintetében a gondatlanság egyik formája sem róható.

A Legfelsőbb Bíróság mindezekre figyelemmel, a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatokat megváltoztatta és a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. A terheltet a halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól a Be. 331. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjára - bűncselekmény hiányában felmentette.

A pénzmellékbüntetés és bűnügyi költség címén befizetett összeg - befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított kamatával együtt történő - visszatérítéséről a Be. 585. § (1) bekezdése szerint rendelkezett.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. A felülvizsgálati indítvány ismételt előterjesztésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén és a Be. 421. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2009. év június hó 4. napján

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Molnár Gábor s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
Kné